

متن پرسش

با سلام خدمت استاد معظم معنای الله اکبر چیست؟ آیا موارد زیر می‌تواند معنای صحیحی باشد؟ مهم‌تر از همه: در اذان و نماز و تسیحات حضرت زهرا سلام الله علیها باید به چه معنایی توجه قلبی داشت؟ ۱- الله اکبر «من کل شیء»: خدا از هر چیزی بزرگتر است. البته نه بزرگی جسمانی. شاید معنایش این بشود: «رتبه و شأن خدا از رتبه و شأن هر چیزی بزرگتر است.» نتایج این معنا: فقط به فرمان خدا باید عمل کرد، فقط باید دنبال خشنودی او بود، در نماز فقط باید به او توجه کرد. در غیر این صورت دیگران از خدا در رتبه بالاتری قرار گرفته‌اند. (گاهی تفسیری که از معنای تکبیرة الاحرام در نماز ارائه می‌دهند، بر اساس این معناست) ۲- الله اکبر یعنی خداوند صاحب بزرگی و کبریائی مطلق است. بزرگی مطلق از آن خداست. (براساس توضیح المیزان در مورد «و هو اهلون علیه») ۳- الله اکبر «من ان یوصف»: خدا از اینکه وصف شود بزرگتر است. ۴- الله اکبر یعنی خدا و اسماء و صفاتش از تصورات من بزرگتر است. * اساساً کبریائی به چه معناست؟ بزرگی یعنی چی؟ آیا می‌توان گفت مجموعه «قدرت»، «علم»، «رحمت» و... بزرگی می‌آورد؟ و در این صورت معنای الله اکبر چنین باشد: قدرت خدا، علم خدا، رحمت خدا، غضب خدا و... از قدرت و علم و رحمت و غضب دیگران بیشتر است. شاید دعای زیر شاهد این معنا باشد: «اللهم ان عظم ذنوبی فانت اعظم و ان کبر تفریطی فانت اکبر ... اللهم اغفرلی عظیم ذنوبی بعظیم عفوک و کثیر تفریطی بظاهر کرمک ...»

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: هرکدام از معانی که گفتی در ساحت خود درست است و تا در فضای نسبت‌ها هستیم قصه همین است و با این‌همه مجبوری به دنبال معنای کبریایی حق بگردی. مگر آن‌که بتوانی به «وجود» رجوع کنی آن‌هم به صورت حضوری و طوری وجود را در عالم احساس کنی که نتوانی بی‌رسی وجود چیست، در آن حال می‌یابی که «وجود» عین کمال است و کبریایی یکی از شئون وجود مطلق یا کمال مطلق است. آن وقت ان شاء الله حضرت حق در نماز کبریایی خود را بر تو می‌نمایاند. عمده آن است که خود را آماده کنیم تا وقتی با نور اسماء الهی روبه‌رو شدیم نخواهیم آن انوار را در قالب معنای حصولی فرو کنیم. آن وقت می‌فهمی چرا صادق آل محمد «صلوات الله علیه و آله» در جواب سؤال‌کننده می‌فرمایند: «اکبر من ان یوصف». موفق باشید